

Sygn. akt VU 696/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 grudnia 2013 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSO Magdalena Marczyńska

Protokolant Alicja Jesion

po rozpoznaniu w dniu 28 listopada 2013 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku W. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania W. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 29 marca 2013 r. sygn. (...)

- 1. zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje wnioskodawcy W. B. prawo do emerytury od dnia 1 lutego 2013r.;**
- 2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. na rzecz wnioskodawcy W. B. kwotę 60,00 (sześćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.**

Sygn. akt VU 696/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 29 marca 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił wnioskodawcy W. B. prawa do emerytury. W uzasadnieniu wskazał, że wnioskodawca nie udowodnił wymaganych 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Od decyzji powyższej wnioskodawca odwołał się w dniu 22 kwietnia 2014 roku. Wniósł o przyznanie żądanego prawa z uwagi na to, że przepracował wymagane 15 lat w warunkach szczególnych. Wskazał, że pracował w takich warunkach także w okresie od 1 stycznia 1988 roku do 15 lipca 1991 roku w Przedsiębiorstwie (...) w P. na stanowisku kierownika budowy.

ZUS wnosił o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy ustalił co następuje:

W. B., urodzony w dniu (...), złożył w dniu 13 lutego 2013 roku wniosek o emeryturę.

(dowód: wniosek o emeryturę k. 1-3 w aktach ZUS)

Na dzień 1 stycznia 1999 roku skarżący udowodnił staż pracy wynoszący ponad 25 lat. Niekwestionowany przez ZUS okres zatrudnienia wnioskodawcy w szczególnych warunkach wynosi łącznie 12 lat i 6 miesięcy. Są to okresy

zatrudnienia od 1 lipca 1975 roku do 31 maja 1977 roku w Przedsiębiorstwie (...) w R. na stanowisku technika budowy i majstra budowy oraz od 1 czerwca 1977 roku do 31 grudnia 1987 roku w Przedsiębiorstwie (...) w P. na stanowisku majstra budowy.

Wnioskodawca nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego .

(okoliczności niesporne)

W okresie od 1 czerwca 1977 roku do 15 lipca 1991 roku wnioskodawca był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w Przedsiębiorstwie (...) w P. W ww. zakładzie pracy wnioskodawca pracował w okresie od 1 czerwca 1977 roku do 31 grudnia 1987 roku na stanowiskach majstra budowy i starszego majstra budowy oraz od 1 stycznia 1988 roku do 15 lipca 1991 roku na stanowisku kierownika budowy.

(dowód: świadectwo pracy k. 13 w aktach ZUS, angaże k. 55-66 w aktach sprawy)

W trakcie zatrudnienia na stanowisku kierownika budowy od 1 stycznia 1988 roku do 15 lipca 1991 roku wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze wykonywał prace polegające na kontroli jakości produkcji i usług oraz dozorcze inżynieryjno-technicznym na wydziałach i oddziałach, w których jako podstawowe były wykonywane prace w warunkach szczególnych.

(...) w P. zajmowało się budową bloków mieszkalnych. Wnioskodawca we wskazanym wyżej okresie był kierownikiem budowy bloków w O.. Pracownikami, nad których pracą wnioskodawca sprawował nadzór byli spawacze, montażyści płyt żelbetowych, murarze, zbrojarze, cieśle, betoniarze, blacharze-dekarze.

Oprócz prac związanych z kontrolą jakości produkcji i usług oraz dozorem inżynieryjno-technicznym wnioskodawca zamawiał także materiały na budowę, rozdzielał prace, a także zapisywał liczbę godzin przepracowanych przez poszczególnych pracowników. Były one przez wnioskodawcę wykonywane w wydzielonym pomieszczeniu, które znajdowało się na placu budowy.

(dowód: zeznania świadków W. H. k. 93 i K. N. k. 93 i M. S. k. 119, zeznania wnioskodawcy k. 112 w aktach sprawy)

Przedsiębiorstwo (...)w P. wystawiło wnioskodawcy świadectwo pracy w warunkach szczególnych, w których wskazano, że pracował on w takich warunkach w okresie 1 czerwca 1977 roku do 15 lipca 1991 roku na stanowiskach majstra budowy i kierownika budowy, kiedy to wykonywał prace związane z kontrolą i dozorem budowy prefabrykowanych budynków.

(dowód: świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych k. 14 w aktach ZUS)

Przy zaliczeniu do pracy w warunkach szczególnych wnioskodawcy okresu zatrudnienia od 1 stycznia 1988 roku do 15 lipca 1991 roku, staż pracy wnioskodawcy, w takich warunkach, łącznie z okresem niekwestionowanym przez organ rentowy, wynosi ponad 15 lat.

(okoliczność niesporna)

Sąd Okręgowy zważył i ocenił co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 roku, będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2-3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1 (tj. poniżej 65 lat dla mężczyzn). Ustęp 4 art. 32 stanowi zaś, że wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk

oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych.

Stosownie do art. 184 ust. 1 wskazanej wyżej ustawy, w brzemieniu obowiązującym w dacie wydania zaskarżonej decyzji, ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. w dniu 1 stycznia 1999 roku) osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat – dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

W świetle powyższych regulacji żądanie wnioskodawcy należało zatem rozpoznać w aspekcie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43 z późn. zm.), zwanego dalej rozporządzeniem. Z treści § 4 tego rozporządzenia wynika, iż pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w Wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Ten „wymagany okres zatrudnienia” to okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia (§ 3 rozporządzenia), natomiast pracą w warunkach szczególnych jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tegoż aktu (§ 1 i § 2 rozporządzenia). Należy dodać, że warunek wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy jest spełniony tylko wówczas, gdy pracownik w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy na określonym stanowisku pracy nie wykonuje czynności pracowniczych nie związanych z tym stanowiskiem pracy, ale stale wykonuje prace o jakich mowa w rozporządzeniu (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 listopada 2000 roku, II UKN 39/00, OSNAP 2002/11/272).

Okresy pracy w warunkach szczególnych, stosownie do § 2 ust. 2 rozporządzenia, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy. Brak takiego świadectwa nie wyklucza jednak dokonania ustalenia zatrudnienia w warunkach szczególnych innymi środkami dowodowymi w toku postępowania sądowego. Stanowisko takie wielokrotnie zajmował również Sąd Najwyższy, który między innymi w wyroku z dnia 2 lutego 1996 roku, II URN 3/95, OSNAP 1996/16/239 stwierdził, że w postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokości mogą być udowodniane wszelkimi środkami dowodowymi, przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego. Ograniczenia dowodowe zawarte w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. Nr 10, poz. 49 ze zm.), obecnie rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. Nr 237, poz. 1412), dotyczą wyłącznie postępowania przed tymi organami. Dodatkowo wskazać należy, że z cytowanego wyżej § 2 rozporządzenia nie wynika, aby stwierdzenie zakładu pracy w przedmiocie wykonywania przez pracownika pracy w warunkach miało charakter wiążący i nie podlegało kontroli organów przyznających świadczenia uzależnione od wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach nie jest bowiem dokumentem urzędowym w rozumieniu art. 244 § 1 i 2

k.p.c., a tylko dokumenty wystawione przez te organy stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone. Natomiast omawiane świadectwo traktuje się w postępowaniu sądowym jako dokument prywatny w rozumieniu art. 245 k.p.c., który stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Dokument taki podlega kontroli zarówno co do prawdziwości wskazanych w nim faktów, jak i co do prawidłowości wskazanej podstawy prawnej. Sąd, a także organ rentowy, są zatem uprawnione do weryfikacji danych zawartych w świadectwie wykonywania prac w warunkach szczególnych, wystawionym przez pracodawcę. Jeżeli świadectwo to zawiera dane, które nie są zgodne z prawdą, nie mogą na jego podstawie dokonać ustaleń, od których uzależnione jest prawo do świadczeń emerytalnych. To samo dotyczy ujawnienia okoliczności, że wskazane w zaświadczeniu pracodawcy stanowisko pracy wykonywanej w szczególnych warunkach nie figuruje w wykazie powołanym w tym zaświadczeniu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 listopada 2004 roku, I UK 15/04, OSNP 2005/11/161).

Spór pomiędzy stronami ograniczał się do faktu, czy wnioskodawca ma 15-letni okres zatrudnienia w szczególnych warunkach (spełnienie pozostałych przesłanek nie było przedmiotem sporu, a jednocześnie nie budzi żadnych wątpliwości – wnioskodawca ma wymagany okres zatrudnienia, to jest 25 lat, w dniu (...)roku ukończył 60 lat i nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego.

Organ rentowy uznał bowiem, że wnioskodawca nie spełnia przesłanki zatrudnienia w warunkach szczególnych co najmniej przez 15 lat. Wnioskodawca twierdził zaś, że legitymuje się wymaganym okresem pracy w warunkach szczególnych, albowiem pracował w takich warunkach w okresie od 1 stycznia 1988 roku do 15 lipca 1991 roku w Przedsiębiorstwie (...) w P. stanowisku kierownika budowy.

Dokonując ustaleń w zakresie rodzaju prac wykonywanych przez wnioskodawcę w spornym okresie Sąd oparł się na zeznaniach świadków W. H., K. N. i M. S. oraz zeznaniach wnioskodawcy. Zeznania te zasługują na wiarę, gdyż są spójne, logiczne i korespondują z pozostałymi dowodami zebranymi w sprawie. Podkreślić przy należy, iż organ rentowy nie przedstawił w toku postępowania żadnych dowodów, które pozwoliłyby na podważenie wiarygodności wskazanych wyżej dowodów.

Z dowodów powyższych wynika, że w okresie zatrudnienia od 1 stycznia 1988 roku do 15 lipca 1991 roku w Przedsiębiorstwie (...) w P. wnioskodawca jako kierownik budowy bloków mieszkalnych w O. wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy prace polegające na kontroli jakości produkcji i usług oraz dozorce inżynieryjno-technicznym na wydziałach i oddziałach, w których jako podstawowe były wykonywane prace w warunkach szczególnych. Pracownikami, nad których pracą wnioskodawca sprawował nadzór byli spawacze, montażyści płyt żelbetowych, murarze, zbrojarze, cieśle, betoniarze i blacharze-dekarze. Oprócz prac związanych z kontrolą jakości produkcji i usług oraz dozorem inżynieryjno-technicznym wnioskodawca zamawiał także materiały na budowę, rozdzielał prace, a także zapisywał liczbę godzin przepracowanych przez poszczególnych pracowników. Były one przez wnioskodawcę wykonywane w wydzielonym pomieszczeniu, które znajdowało się na placu budowy.

W świetle zebranego materiału dowodowego, należało zatem uznać, iż ZUS w sposób nieprawidłowy zanegował treść wystawionego wnioskodawcy świadectwa pracy w warunkach szczególnych i przyjąć, że w spornych okresach wykonywał on stale i w pełnym wymiarze czasu pracy prace wymienione w Dziale XIV, poz. 24 wykazu A do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku, tj. prace polegające na kontroli międzyoperacyjnej, kontroli jakości produkcji i usług oraz dozorce inżynieryjno-technicznym na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie.

Do odmowy uznania będących przedmiotem sporu okresów za okresy pracy w warunkach szczególnych nie może prowadzić okoliczność, że w ramach swoich obowiązków wnioskodawca zajmował się także prowadzeniem dokumentacji technicznej i pracowniczej.

W tym zakresie podnieść należy, iż zgodnie z art. 32 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, za pracowników zatrudnionych w warunkach szczególnych uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności

psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne i otoczenia. Za taką pracę został uznany w wykazie A dozór inżyniersko-techniczny nad pracami wykonywanymi w warunkach zagrażających bezpieczeństwu.

Sąd Okręgowy podziela w pełni pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 30 stycznia 2008 roku w sprawie I UK 195/07, LEX nr 375610, zgodnie z którym: „Osoba wykonująca taki nadzór nie musi stale przebywać na stanowiskach, gdzie wykonywana jest praca, w zakresie jej obowiązków musi być przewidziane sporządzanie dokumentacji, planów organizacyjnych i innych czynności. Ponoszenie odpowiedzialności za wykonywanie pracy, w której każdy błąd techniczny może narazić na niebezpieczeństwo pracowników i inne osoby, zostało uznane za wykonywanie pracy w warunkach szczególnych.” Podobny pogląd wyraził Sąd Najwyższy w także niepublikowanym dotychczas wyroku z dnia 4 października 2007 roku, I UK 111/07, LEX nr 375689, stwierdzając, że: „objęcie nadzorem lub kontrolą także innych prac niż wymienione w wykazie A prac nie wyłącza zakwalifikowania samego nadzoru lub kontroli jako pracy w warunkach szczególnych, jeżeli te inne (podlegające dozorowi lub kontroli) prace nie są na danym oddziale lub wydziale podstawowe”. W sytuacji, gdy dozór inżyniersko-techniczny jest pracą w warunkach szczególnych i praca wnioskodawcy polegająca na dozorze była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, nie ma potrzeby ustalania, ile czasu poświęcał on na bezpośredni nadzór nad pracownikami, a ile na czynności, które również były związane z dozorem.

Biorąc pod uwagę materiał dowodowy zebrany w niniejszej sprawie i cytowane poglądy orzecznictwa nie było zatem przeszkód, aby okres zatrudnienia od 1 stycznia 1988 roku do 15 lipca 1991 roku zaliczyć do stażu pracy w warunkach szczególnych.

Przy zaliczeniu do pracy w warunkach szczególnych spornych okresów zatrudnienia, staż pracy wnioskodawcy w takich warunkach wynosi łącznie ponad 15 lat.

W związku z tym, że wykazany przez wnioskodawcę okres pracy w warunkach szczególnych wynosi więcej niż 15 lat, stwierdzić należało, iż spełnia on wszystkie wymagane prawem warunki do uzyskania prawa do emerytury zgodnie z art. 32 ust. 1 w zw. z art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Z tych też względów, Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w punkcie „1” sentencji.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. oraz przepisów § 2 ust. 1 i 2 oraz § 12 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jedn. Dz. U. z 2013r., poz. 461).